

مرکز تحقیقات اسلامی

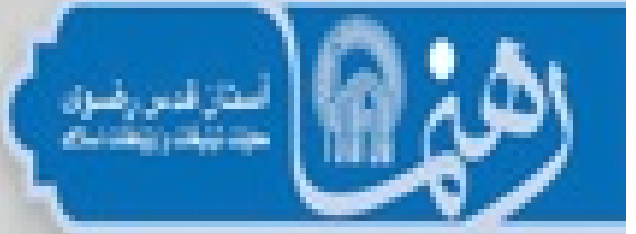
اصفهان

گامی

عمران
علیه السلام

www. **Ghaemiyeh** .com
www. **Ghaemiyeh** .org
www. **Ghaemiyeh** .net
www. **Ghaemiyeh** .ir

عزیز الحق نقی

ارتباط نیگو زیر بگ سقف

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

رهنما ۶۰ (ارتباط نیکو زیر یک سقف)

نویسنده:

علی نقی فقیهی

ناشر چاپی:

انتشارات آستان قدس رضوی - به نشر

ناشر دیجیتال:

مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان

فهرست

۵	فهرست
۷	رهنما ۶۰ (ارتباط نیکو زیر یک سقف)
۷	مشخصات کتاب
۸	اشاره
۱۱	پرسش ها
۱۳	۱. درآمد
۱۵	۲. مفهوم ارتباط
۱۷	۳. زمینه ارتباط
۲۱	۴. انواع روابط
۲۱	مقدمه
۲۲	۱.۴. روابط سالم و سازنده
۲۳	۲.۴. روابط ناسالم و مخرب
۲۵	۵. روابط کلامی و غیر کلامی
۲۵	مقدمه
۲۷	۱.۵. ارتباط نیکوی کلامی
۲۷	اشاره
۳۰	۱.۱.۵. نشانه های ارتباط نیکوی کلامی
۳۴	۲.۱.۵. زمینه های راهبردی در روابط نیکوی کلامی
۳۴	اشاره
۳۴	۱،۲،۱،۵. هدفمندبودن
۳۶	۲،۲،۱،۵. شناخت کامل موقعیت کلامی
۳۷	۳،۲،۱،۵. کلام محبت آمیز
۳۷	۲.۵. روابط نیکوی غیر کلامی
۳۷	اشاره

۳۸ ۱.۲.۵. احترام متقابل
۳۸ مقدمه
۴۰ ۱.۱.۲.۵. خواندن همسر به نام مناسب و شایسته شأن او
۴۱ ۲.۱.۲.۵. سلام کردن هنگام ورود به منزل
۴۲ ۳.۱.۲.۵. استقبال از همسر و بدرقه او
۴۳ ۲.۲.۵. دیدن مسائل از دیدگاه همسر
۴۵ ۳.۲.۵. شناخت نیازهای همسر
۴۹ ۴.۲.۵. همسویی بینش ها و باورهای مذهبی
۵۰ ۵.۲.۵. هماهنگی دیدگاه های سیاسی و فرهنگی و اجتماعی
۵۳ ۶.۲.۵. همانندسازی زن و شوهر با یکدیگر
۵۴ ۷.۲.۵. بیان احساسات درگفت و گوهای متقابل
۵۵ ۸.۲.۵. ارضای نیاز جنسی
۵۶ ۹.۲.۵. مهارت در حل مشکلات
۵۷ ۱۰.۲.۵. کمک گرفتن از مراکز و افراد باتجربه و خیرخواه
۵۹ ۱۱.۲.۵. هماهنگ کردن خود با اوضاع و احوال زندگی
۵۹ ۱۲.۲.۵. شناخت حقوق متقابل
۶۰ ۱۳.۲.۵. تقسیم کار در خانه، براساس ارتباط عاطفی
۶۴ ۱۴.۲.۵. تنظیم رابطه صحیح میان خانواده های همسران
۶۶ برای مطالعه بیشتر
۶۷ درباره مرکز

رهنما ۶۰ (ارتباط نیکو زیر یک سقف)

مشخصات کتاب

سرشناسه: فقیهی، علی نقی، ۱۳۳۵ -

عنوان و نام پدیدآور: ارتباط نیکو زیر یک سقف / نویسنده علی نقی فقیهی؛ به سفارش آستان قدس رضوی، معاونت تبلیغات و ارتباطات اسلامی.

مشخصات نشر: مشهد: انتشارات قدس رضوی، ۱۳۹۱.

مشخصات ظاهری: ۶۰ص. ۱۱×۱۷اس م.

فروست: رهنما؛ ۶۰.

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۶۵۴۳-۵۲-۹

وضعیت فهرست نویسی: فیبا

یادداشت: کتابنامه.

موضوع: زناشویی -- ارتباط

شناسه افزوده: آستان قدس رضوی. معاونت تبلیغات و ارتباطات اسلامی

شناسه افزوده: موسسه انتشاراتی قدس رضوی

رده بندی کنگره: HQ۷۴۳/ف۷۴الف ۴ ۱۳۹۱

رده بندی دیویی: ۳۰۶/۸۱

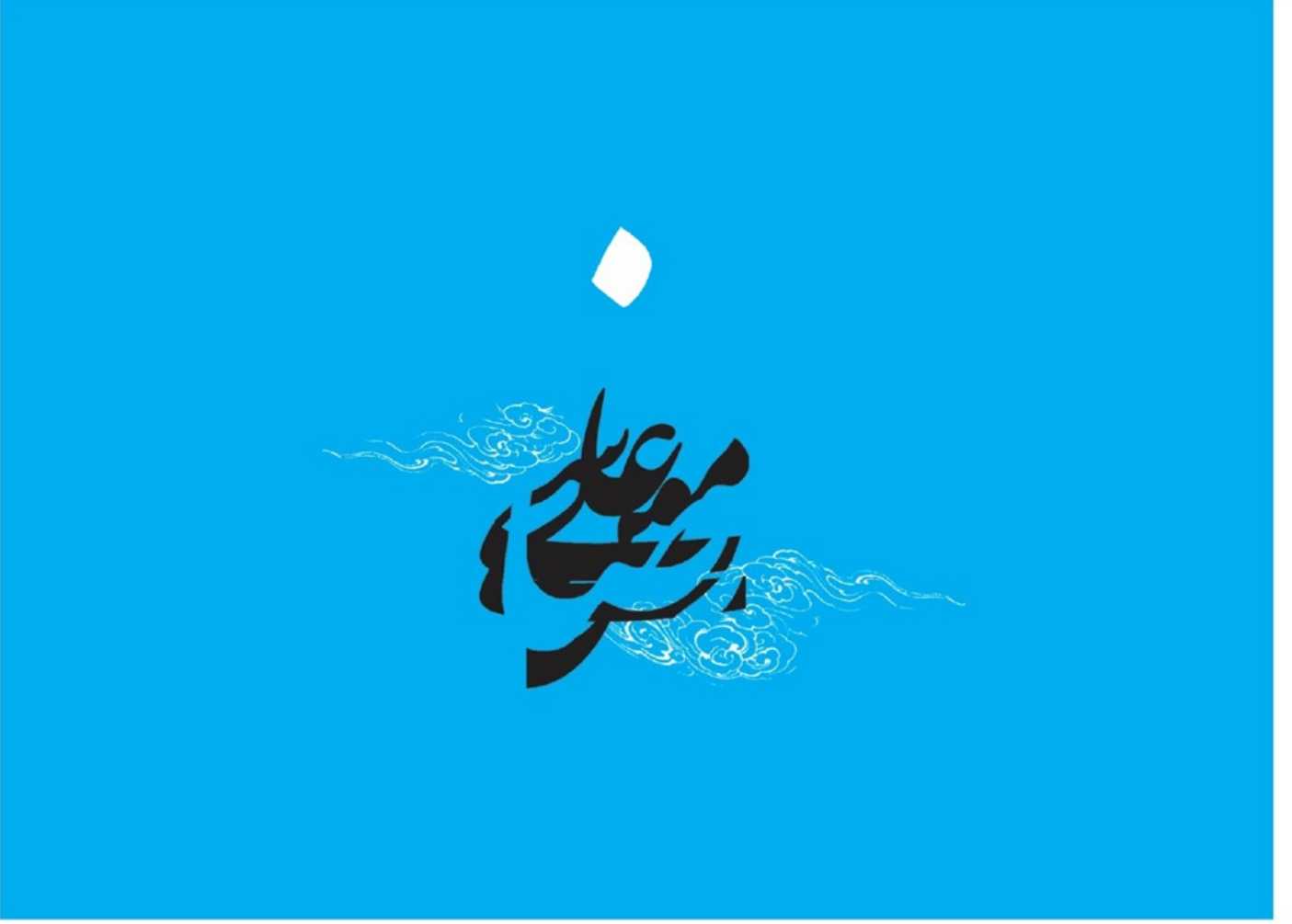
شماره کتابشناسی ملی: ۲۸۲۸۳۹۴

ص: ۱

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

پرسیدن برای یافتن راه، خود، ارزش است...
و هر فرهنگی که به پرسشگری بها دهد
زیباترین، دقیق‌ترین و ساده‌ترین پاسخ‌ها را پیش رو بگذارد،
گسترش و دوام خود را تضمین کرده است.
مهم، انتخاب بهترین راه است...
و **ره‌نما** گامی است در این مسیر.
همگام ما باشید و با طرح دیدگاه‌های رنگارنگتان، یاری‌مان کنید.

پرسش‌ها

ارتباط نیکو زیر یک سقف

این نوشتار را برای پاسخ گویی به دغدغه های زیر سامان داده ایم:

رابطه سالم زن و شوهری چیست و چگونه از رابطه ناسالم متمایز می شود؟

ارتباط نیکوی کلامی چه نشانه ها و راهکارهای کاربردی دارد؟

بین خود و همسرمان، چگونه ارتباط نیکوی غیرکلامی برقرار سازیم و آن را عمق ببخشیم؟

ص: ۵

۱. درآمد

خانواده با پیمان ازدواج پایه گذاری می شود. این ازدواج ستون اصلی و حیاتی ترین نهاد اجتماعی، یعنی خانواده، را تشکیل می دهد. هر قدر روابط میان همسران بهتر و سالم تر و پُر جاذبه تر باشد، زندگی شیرین تر و با صفا تر می شود و فرزندانِ بانشاط و موفقیت تربیت می شوند. سلامت، استحکام و اقتدارِ عاطفی و

منطقی خانواده در گرو برخورداری اعضا از بصیرت و بینش اجتماعی و کسب آگاهی های لازم در جهت سازندگی و پیشگیری از درگیری ها و تضادها و کج روی هاست. بی تردید، خانواده های لجام گسیخته و متزلزل، جامعه ای متزلزل پدید می آورند که در آن، نشانی از روابط سالم یافت نمی شوند، میزان طلاق روز به روز افزایش می یابد و به ازهم پاشیدن نظام خانواده می انجامد.

متأسفانه بخشی از زنان و مردان، در برقراری رابطه سالم، هنر زن بودن و مرد بودن را نمی دانند؛ یعنی مهارت اداره خانواده را یاد نگرفته اند. امروزه، میانگین زمان برقراری ارتباط کلامی بین همسران بسیار ناچیز است و همین امر، سبب سردی فضای خانواده ها شده است.

این نوشتار راهکارهای مؤثر برقراری روابط سالم و سازنده در خانواده را بررسی می کند.

۲. مفهوم ارتباط

ارتباط عبارت است از فراهم سازی زمینه برای انتقال اطلاعات، فهم آن ها و بهره برداری از مفاهیم مشترکی که به صورت های کلامی و فراکلامی بین دو یا چند فرد پدید می آید. به عبارت دیگر، ارتباط عامل تبادل اطلاعات و معنا بخشی به آن هاست. همچنین، انگاره ای برای سنجش افراد و وسیله ای برای تغییر رفتار محسوب می شود.

در ارتباط، مسائلی مانند هم زیستی، مجاورت، فعالیت، زبان، وضع ظاهری، قوم و خویشی، علم و مذهب دخالت دارد. اصولاً ارتباطات آدمی را می توان فرایند انتقال یا مبادله اطلاعات تفسیر کرد که یکی از نیازهای اساسی و مهم وجود انسان هاست. تجربه نشان داده است که انسان ها زمانی که از هرگونه ارتباطی محروم می شوند، به سرعت افسرده شده و چه بسا به مشکلات روانی مبتلا می شوند.

٣. زمينة ارتباط

زمینه های ارتباطی اشخاص، در گذر زندگی شان به وجود می آید و بر تمام روابط آنان تأثیر می گذارد. ارتباط در خانواده پدری از فرهنگ، جنسیت، چگونگی برقراری رابطه با دیگران و تجربه های روابط صمیمانه پیشین سرچشمه می گیرد. اینکه تفاوت در زمینه های ارتباطی به ایجاد رابطه بهتر کمک می کند یا از کیفیت آن می کاهد، بستگی به آگاهی طرفین دارد. هنگامی که از زمینه ارتباطی همسر خودمان آگاهی نداریم، به اشتباه تصور می کنیم که زمینه ای همانند ما دارد؛ ولی این تصور ما، چه بسا مشکل ساز می شود. (۱)

در رابطه صمیمانه، یکی از تفاوت های رایج در زمینه ارتباط، جنسیت است. برای نمونه، بسیاری از زوج ها نمی دانند که زن و مرد از دو شیوه ارتباطی متفاوت استفاده می کنند: بیشتر مردها بر این باورند که وقتی کسی مشکلش را برای آنان مطرح می کند، انتظار برطرف شدن

ص: ۱۲

۱- فرانک فینچام و دیگران، رابطه همسران، ترجمه مهدی قرچه داغی، ص ۴۷.

آن را دارد و به همین دلیل، بی‌درنگ راه حلی برای مشکل ارائه می‌دهند؛ ولی، بیشترِ زن‌ها بر این باورند که درمیان گذاشتن مشکلات خود با دیگران، حتی اگر مشکل آنان را حل نکند، راهی برای پیوندجویی و رسیدن به احساس حمایت است.

بی‌توجهی به این موضوع، در اغلب مواقع، سبب ایجاد ناراحتی می‌شود: زن از مشکلاتش شکایت می‌کند و مرد راه حل نشان می‌دهد. در این موقعیت، هرگز عجیب نیست اگر زن احساس کند که همسرش به سخنان او گوش نمی‌دهد و مرد هم به این نتیجه برسد که همسرش تنها قصد شکایت دارد، زیرا هرگز به راه حل‌های پیشنهادی او اهمیت نمی‌دهد. زوج آگاه از تفاوت زمینه‌های ارتباطی زن و مرد، گرفتار این برداشت نادرست از ارتباط نمی‌شوند؛ زیرا هر دو از منظور دیگری آگاه‌اند. (۱)

ص: ۱۳

٤. انواع روابط

روابط متقابل زن و مرد را می توان به دو نوع روابط سالم و سازنده و روابط ناسالم و مخرب تقسیم کرد:

۱.۴. روابط سالم و سازنده

در روابط سالم و سازنده، طرفین در مبادله اطلاعات و احساسات، در فضایی مناسب مشارکت می کنند، با یکدیگر هماهنگی دارند و در این ارتباط هر دو ارزش بسزایی برای خود در نظر می گیرند؛ همان طور که برای دیگری ارزش قائل اند. براین اساس، در برخوردها و ارتباط هایشان با دیگری، بر پایه برداشت خود از او رفتار می کنند: اگر همسر را موجودی باشخصیت و باعزت بدانند، می کوشند کرامت را در او تقویت کنند و اگر او را دارای کرامت

نفس ندانند، او را تحقیر می کنند. (۱)

از دیدگاه اسلام، ارتباطی سازنده و سالم است که بر پایهٔ تکریم شخصیت و عزت نفس و احترام متقابل افراد انسانی استوار باشد و این، ناشی از آن است که خود نیز از کرامت برخوردار باشد. این روابط، افراد را در برابر انحراف ها و ناسازگاری ها و تنش ها ایمن می کند؛ چنان که امیرمؤمنان، علی علیه السلام می فرمایند: «کسی که از کرامت نفس برخوردار باشد، هواهای نفسانی در نظرش خوار و ناچیز است.» (۲)

۲.۴. روابط ناسالم و مخرب

اساس روابط مخرب و ناسالم، تحقیر شخصیت طرفین است. در چنین روابطی، تفهیم و

ص: ۱۷

۱- همان، ص ۴۹.

۲- غررالحکم، ص ۶۶۹.

تفاهم، دشوار می شود و ارتباط، بیشتر فیزیکی است تا قلبی و احساسی. هر یک از دو طرف در لاک خود فرو رفته اند و برای حلّ معضلات خود تلاش می کنند. در این حالت، ارتباط همسران با یکدیگر، روبه ضعف می نهد و گفت و گو، گاه یک سویه و بسته می شود.

روابطی که براساس ارزشمندی همسر نباشد، مخرب است؛ زیرا همسران، یا یکی از آنان، آمادگی پذیرش نظرهای دیگری را ندارند و همین پذیرفتن، به ازمیان رفتن درک و تفاهم می انجامد و سرانجام، ناسازگاری را در پی خواهد داشت. گاهی این تعارض ها موجب درگیری های لفظی شدید، اضطراب، افسردگی، پرخاشگری و دیگر اختلال های حاد روانی می شود. (۱)

ص: ۱۸

۱- . رضا فرهادیان، شخصیت برتر، ص ۲۳.

۵. روابط کلامی و غیر کلامی

روابط سالم و سازنده زن و مرد را از جهت دیگر می توان به دو نوع روابط نیکوی کلامی و روابط نیکوی غیر کلامی تقسیم کرد:

۱.۵. ارتباط نیکوی کلامی

اشاره

از جمله انواع ارتباطات، ارتباط نیکوی کلامی است. در این نوع ارتباط، ما با زبانی سروکار داریم که می تواند معانی و مفاهیم و منظورمان را انتقال دهد. این زبانی باید بتواند با کمک حامل ها و شیوه های بیان آن ها، موضوعی را از شخصی به شخص دیگر انتقال دهد و در این نقل و انتقال، تصور شنونده از وقایع همانند گوینده باشد. بیشتر مشاجرات همسران از فقر ارتباط نیکوی کلامی و ناتوانی در رساندن مفهوم و منظور خویشان ناشی می شود.

تحقیقات نشان می دهد که بین همسران، هرچه ارتباط کلامی و پیوند عاطفی بیشتر و نیکوتر باشد، روابط آنان سالم تر و مستحکم تر است. در زندگی سالم و عاطفی، زن و شوهر

ص: ۲۱

باید از هر فرصتی برای ایجاد فضای محبت آمیز و محرمانه و صمیمانه ارتباط کلامی و عاطفی استفاده کنند. برای این منظور، لازم است برای ایجاد فضایی تلاش شود که در آن، همسران به یکدیگر اعتماد دارند و می توانند آزادانه، چه در خلوت و چه در پیش دیگران، با هم ارتباط کلامی مناسب برقرار کنند و نگرانی ها، علاقه ها، خواسته ها، احساسات و مسائل خود را با یکدیگر در میان بگذارند.

راغب اصفهانی می نویسد که کلام را کلام گفته اند، از آن جهت که تأثیر دارد و دلالت بر چیزی می کند. کلام نیکو همان کلامی است که آثار نیکو دارد و از این جهت طیب است؛ همان طور که در قرآن آمده است: «إِلَيْهِ يَصِيحُ عَدُوُّ الْكَلِيمِ الطَّيِّبِ»^(۱) این آیه ها نیز به آثار مطلوب کلام نیکو و آثار نامطلوب کلام غیر نیکو اشاره می کنند: «أَلَمْ تَرَ كَيْفَ ضَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا كَلِمَةً طَيِّبَةً كَشَجَرَةٍ طَيِّبَةٍ أَصْلُهَا

ص: ۲۲

ثَابِتٌ وَفَرَعُهَا فِي السَّمَاءِ...» (= آیا ندیدی خدا چگونه مثل زده: سخنی پاک مانند درختی پاک است که ریشه اش استوار و شاخه اش در آسمان است؟) (۱) «وَمَثَلُ كَلِمَةٍ خَبِيثَةٍ كَشَجَرَةٍ خَبِيثَةٍ اجْتُثَّتْ مِنْ فَوْقِ الْأَرْضِ مَا لَهَا مِنْ قَرَارٍ» (= و مثل سخنی ناپاک، چون درختی ناپاک است که از روی زمین کنده شده است و قراری ندارد.) (۲) «يَبْتَئِنُّ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا بِالْقَوْلِ الثَّابِتِ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَفِي الْآخِرَةِ وَ يَضِلُّ اللَّهُ الظَّالِمِينَ وَ يَفْعَلُ اللَّهُ مَا يَشَاءُ» (= خدا کسانی را که ایمان آورده اند، در زندگی دنیا و در آخرت، با سخن استوار ثابت

می گرداند و ستمگران را بیراه می گذارد و خدا هرچه بخواهد انجام می دهد.) (۳)

ص: ۲۳

۱- . ابراهیم، ۲۴.

۲- . ابراهیم، ۲۶.

۳- . ابراهیم، ۲۷.

در ارتباط نیکوی کلامی، همسران به امور زیر می پردازند:

در گفت و گو، زن و شوهر با احترام با یکدیگر صحبت می کنند و بر یک موضوع تمرکز کرده و شفاف و صریح مسئله مد نظر را مطرح می کنند. نیز، هر کدام با علاقه به تمام حرف های همسر گوش می دهند و به هنگام گفت و گو به کار دیگری مشغول نمی شوند. هنگامی که از دیگری خواسته ای دارند یا می خواهند او از کاری دست بکشد، بدون لحن انتقادی، وی را راهنمایی و ارشاد می کنند. اگر لازم باشد که انتقادهایی مطرح کنند، قبل از بیان مخالفت ها و انتقادات، از همسر خود تعریف و تمجید می کنند تا به او احساس قدرت و شوکت دهند و آنگاه، با بیان موافقت با ایده ها و کلمات وی، زمینه روانی را برای انتقادهای سازنده و پیش برنده فراهم می سازند.

این افراد، در غذا و آب و میوه و... همسر را بر خویش مقدم می دارند. با تعابیر عاطفی و

محترمانه همدیگر را صدا می‌کنند. برای زحمات و خدمات همسرشان ارزش قائل می‌شوند و از یکدیگر حق شناسی و قدردانی می‌کنند. هر کلامی را با خوش خلقی و لبخند همراه می‌سازند. آنان، از شیوه‌های خطابی و سخنانی پرهیز می‌کنند که روابط عاطفی را با مخاطره روبه‌رو می‌کند. مصادیق این سخنان از این قرار است: کلام بی‌معنا و لغو و بیهوده، عبارت‌های ضد ارزشی، لحن ناخوشایند، سخن همراه با عصبانیت، قطع کردن کلام همسر به هنگام صحبت، برچسب زدن (مانند گفتن شلخته، خودخواه، بی‌ملاحظه، لج‌باز)، زیر سؤال بردن، استفاده زیاد از کلمه چرا، بی‌تناسب و طعنه آمیز سخن گفتن و بیان جمله‌های منفی مانند «از چهره ات خوشم نمی‌آید».

آموزه‌های دینی ما رهنمودهای ارزنده‌ای در این باب ارائه کرده‌اند: «اقوی الاسباب... أن لا يتكلم بكلام لغو»^(۱)

ص: ۲۵

همچنین، «هیچ یک از شما نباید درباره چیزی سخن بگوید که به او ارتباطی ندارد.»^(۱) در حدیث دیگری آمده است: «کفی بالمرء عیباً... ان یتکلم بکلام لا یعنیه»^(۲)

در دیدگاه اسلامی، ارتباط کلامی زن و شوهر باید به صورت پاک و به دور از هرگونه آلودگی باشد تا با پیامدهای ارزشمند و مطلوب، همراه شود. این ارتباط باید براساس اصول باشد و با آداب و فنون ویژه ای همراه شود. از جمله اصول برقراری ارتباط نیکو بین زوجین این است که هر نوع گفت و گو بین زن و شوهر باید بر مبنای اهداف عقلایی و خدایی باشد و تا سخنی خوب ارزیابی نشده است و از نظر عقلی به تأیید نرسیده است، مطرح نشود. هر گفت و گویی باید با دو معیار عقلی و دینی سنجیده شود و پیش از این ارزیابی، سکوت بهتر از گفت و گوست. اگر کلامی نتیجه ای جز ابراز بدخلقگی و عصبانیت فرد ندارد و مشکلی را حل نمی کند، بیان آن عقلانی

ص: ۲۶

۱- بحار، ج ۲، ص ۱۳۰، ح ۵.

۲- بحار، ج ۷۸، ص ۱۸۹، ح ۴۳.

نیست. اگر با کلمه بیان شده، حقی از فردی پایمال می شود، تهمتی زده می شود یا ناراحتی پدید می آید، شرعی و دینی نیست.

امام سجاد علیه السلام می فرمایند: «هر چیزی میوه ای دارد و میوه گوش، سخن نیکوست.»^(۱) در هر چیزی، نوعی خوش طبعی وجود دارد و خوش طبعی گوش، کلام نیکوست؛ یعنی گوش به صورت طبیعی از کلام زیبا خوشش می آید. پس کلام، باید متناسب با گوش باشد: نه خیلی آهسته و نه خیلی بلند. محتوای آن نیز باید خوب و زیبا باشد. قالب آن و لحن گوینده باید دلنشین و گوش نواز بوده و همراه با لبخند و محبت باشد و از هرگونه عصبانیت و پرخاشی، به دور. در کلام نباید آلودگی و ناپاکی و خلاف عفت وجود داشته باشد.

ص: ۲۷

۱- . اعلام الدین، ص ۲۹۹.

اشاره

احادیث معصومان به زمینه های راهبردی در روابط نیکوی کلامی می پردازد. از جمله:

۱،۲،۵. هدفمندبودن

هر فردی باید برای خودش مشخص کند که با چه هدفی می خواهد با دیگری سخن بگوید، این کار چه سودی دارد و آیا پیامد بدی برای خود یا طرف مقابل یا دیگری ندارد؟ امام علی علیه السلام می فرمایند: «عقل آن است که هنگامی که می خواهد سخن بگوید، بیندیشد» (۱) یا می فرمایند: «مؤمن هنگامی که می خواهد سخن بگوید، در آن تأمل می کند» (۲) از این دو حدیث شریف، می توان چنین نتیجه گرفت:

ص: ۲۸

۱- بحار، ج ۱، ص ۱۲۹، ح ۱۲.

۲- بحار، ص ۲۹۲، ح ۶۲.

در هر ارتباط کلامی، باید هدفمند عمل کرد و پایان و نتیجه کار را ارزیابی کرد. کلام باید به گونه ای باشد که پیامد مطلوب داشته باشد. همچنین، برقراری ارتباط کلامی نیکو، از دو عامل در آدمی ناشی می شود: یکی عقل و خرد و دیگری ایمان و تعهد الهی داشتن. بنابراین، تقویت خردمندی و ارزش های اخلاقی در زن و مرد، ارتباط نیکو را در پی دارد.

دیگر آنکه آنچه نقش مؤثری در زندگی زن و شوهر دارد، ارتباط نیکوی کلامی است، نه فقط ارتباط کلامی. آخر اینکه باید مفهومی در ذهن پرورده شده و برای ابراز کلام، آمادگی ایجاد شود و سپس، سخن بیان گردد؛ پس، هرچه به ذهن بیاید، نباید در قالب جمله یا کلمه ای آشکار شود: «تجنب ارتجال الکلام»^(۱).

ص: ۲۹

۱- . بحار، ج ۷۲، ص ۱۰۴، ح ۳۷.

نیکو بودن ارتباط کلامی به این است که به موقع و در موقعیت مناسب روانی باشد. ارزیابی موقعیت و شناخت همه جانبه جوانب کلامی که قرار است بیان شود و درک واقع بینانه از حالات روحی خود و همسر، می تواند در چگونگی صدور کلام به بهترین وجه مؤثر باشد: «لا تتکلّمن فیما یعینک حتی تری الکلام موضعاً» (۱)

از مصادیق شناخت موقعیت ارتباط کلامی نیکو این است که فرد قدر کلام خود را بداند و در موقعیت نامناسب، آن را ابراز نکند. امام صادق علیه السلام می فرمایند: خوشا به حال کسی که قدر کلام خود را می داند و با بیجا حرف زدن، اعتبار آن را از بین نمی برد: «فطوبی... من علم قدر الکلام» (۲)

ص: ۳۰

۱- بحار، ج ۷۸، ص ۱۲۷، ح ۱۰.

۲- مستدرک، ج ۹، ص ۲۰، باب ۱۰۰، ح ۱۶.

شنیدن کلمات محبت آمیز جزو ضروریات زندگی موفق زناشویی است. نیاز متقابل زن و شوهر به اظهار محبت در مقابل یکدیگر باید به بهترین نحو پاسخ داده شود. پیامبر صلی الله علیه واله در این باره می فرماید: «هیچ گاه این کلام شوهر که می گوید دوستت دارم، از دل زن خارج نمی شود.»^(۱)

زن نیز به طور متقابل باید به همسر خویش اظهار محبت کند. در زندگی حضرت فاطمه علیها السلام عبارات محبت آمیز و احترام آمیز به علی علیه السلام بسیار است: «روحي لروحك لفداء و نفسي لنفسك الوقاء.» (= روح من فدای روح تو باد و جان من سپر بلای جان تو)^(۲)

۲.۵. روابط نیکوی غیر کلامی

اشاره

ص: ۳۱

۱- . کلینی، الکافی، ج ۵، ص ۵۶۹، ح ۵۹.

۲- . حائری مازندرانی، مبانی تحکیم خانواده در نگرش و سنت حضرت زهرا، ج ۱، ص ۱۹۶.

روابط غیر کلامی زن و شوهر شامل روابط روانی، عاطفی، احساسی و عملی است. در زیر به برخی زمینه های راهبردی در روابط نیکوی غیر کلامی می پردازیم:

۱،۲،۵. احترام متقابل

مقدمه

مقصود از احترام، نگرشی است که در آن، همسران برای هم احترام زیادی قائل اند و یکدیگر را ارزشمند می دانند. افزون بر این، همسران علاقه مندند که این احترام را به زبان آورند و آن را به نوعی ابراز کنند؛ بنابراین، تعجب آور نیست که به هنگام بروز تمایل برای حل مشکلات مربوط به زوج، شاهد احترام هستیم. احترام در اصیل ترین شکل خود، به صورت توانایی گوش دادن و توجه به همسر ظاهر می شود. روشن است که این توانایی ها، از نگرش و حرف فراتر می روند و

ص: ۳۲

به ارزش گذاری فعالانه و قدردانی احترام آمیز تبدیل می شوند. (۱)

احترام به این معنا نیست که زن و شوهر عواطف و احساسات خود مانند خشم، سرسختی، ناراحتی روحی و... را از یکدیگر پنهان و آن ها را به صورت عقده های روانی روی هم انباشته کنند. خشم های سطحی و بگومگوهای کوتاه میان زن و شوهر در زندگی زناشویی، چون رعدوبرق است: همیشه پس از رعدوبرق باران می بارد و این باران، همه چیز را می شوید و آرام می کند. همچنین، احترام به معنای انتقاد نکردن نیست: گاهی لازم است زن و شوهر، آشکارا از رفتار نامناسب یکدیگر انتقاد کنند؛ ولی باید از تندخویی پرهیزند تا انتقاد آنان بی اثر نباشد.

روایات اسلامی، به احترام متقابل زن و شوهر بسیار سفارش کرده اند: امام صادق علیه السلام درباره احترام گذاشتن زن به شوهر می فرمایند: «هر زنی که به شوهرش احترام بگذارد و آزار

ص: ۳۳

۱- شناخت و درمان اختلالات زناشویی (زناشویی درمانی)، ترجمه حمیدرضا سهرابی، ص ۱۲۴، ص ۱۳۵.

نرساند، خوشبخت و سعادتمند خواهد بود.»(۱) پیامبر اکرم صلی الله علیه واله می فرماید: «هرکس به خانواده اش توهین کند، خوشی زندگی را از دست خواهد داد.»(۲)

رابطه احترام آمیز میان زوجین، نشانه ها و نمودهای ویژه ای دارد. شایسته است که احترام متقابل همسران به هم، افزون بر احترام قلبی، در برخی رفتارهای بیرونی نیز ابراز شود. این رفتارها عبارت اند از:

۵،۲،۱. خواندن همسر به نام مناسب و شایسته شأن او

برخی همسران از به کار بردن پسوند یا پیشوند مناسبی، همراه نام همسرشان، در جمع احساس شرم می کنند و او را با نام کوچک صدا می زنند که این امر سبب تحقیر همسر می شود. زن و مرد به دلیل احساس نزدیکی و صمیمیت در محبت فردی خود، یکدیگر را بدون لقب و

ص: ۳۴

۱- . بحار، ج ۱۰۳، ص ۲۵۳.

۲- . مشکینی، مواظظ العددیه، ص ۱۵۱.

با نام کوچک صدا می‌زنند؛ اما در محیط‌های جمعی و در حضور دیگران استفاده از القاب و پسوندها و پیشوندهای مناسب، مصداق احترام به همسر است و سبب بزرگداشت او خواهد شد و این پیام را به دیگران القا می‌کند که اگر بخواهند همسر شما را مخاطب قرار دهند، به طور کامل و شایسته شأن او، از آن لقب‌ها استفاده کنند. (۱)

۲،۱،۲،۵. سلام کردن هنگام ورود به منزل

یکی از راه‌های ابراز احترام به همسر، سلام کردن هنگام ورود به منزل است. هنگامی که شوهر از بیرون و پس از کار، به منزل باز می‌گردد، شایسته است که به اهل منزل به ویژه به همسر خود سلام کند. این تحیت و اهدای دعای زندگی، به او آرامش می‌بخشد و خستگی کار روزانه را از تن او بیرون می‌کند و

ص: ۳۵

۱- حسین انصاریان، نظام خانواده در اسلام، ص ۳۷۰.

احساس می کند که منزلت و شخصیت ویژه ای نزد همسر خود دارد. (۱) امام صادق علیه السلام فرمودند: «وقتی شوهر به خانه وارد می شود، باید به خانواده اش سلام کند و پیش از آن، کفشش را به زمین بزند و سرفه کند تا خانواده را از آمدن خود خبر دهد.» (۲)

درواقع، به همان اندازه که دو زوج، منزلت و احترام یکدیگر را رعایت کنند، از آلودگی ها و لغزش ها فاصله می گیرند و به نسبتی که خود را نزد همسر خود بی ارزش احساس کنند، در وادی انحرافات گرفتار می شوند و پاکی و صفای خود را از دست می دهند و احترام را بیرون از فضای خانواده جست و جو می کنند.

۳،۱،۲،۵. استقبال از همسر و بدرقه او

هنگامی که خانم خانه با چهره ای خندان در را به روی مرد می گشاید، اثر نیکویی بر روان مرد

ص: ۳۶

۱- وسائل الشیعه، ج ۸، ص ۴۴۱، ح ۲.

۲- بحار، ج ۷۶.

می گذارد. شاید مرد، بیرون از خانه، با ده ها مشکل روبه رو بوده و با روحی پژمرده و تنی خسته وارد خانه شده است. در این حال، به پیشوا رفتن همسر با چهره باطراوت و باصفا، روح تازه ای در کالبد

خسته او می دمد و دلش را آرامش می بخشد. (۱) رسول گرامی اسلام صلی الله علیه و اله می فرمایند: «وظیفه زن این است که تا در خانه به پیشواز شوهر برود و به وی خوش آمد بگوید.» (۲)

۲،۲،۵. دیدن مسائل از دیدگاه همسر

درک و فهم فرایند پیچیده ای است که همسران با آن، اطلاعات متقاعدکننده و توضیح دهنده ای از یکدیگر کسب می کنند. می توان به همسران آموزش داد که هنگام پیداشدن ابهام، عبارت ساده زیر را بیان کنند: «مطمئن نیستم که حرف هایت را به خوبی

می فهمم.

ص: ۳۷

۱- ابراهیم امینی، همسر داری، ص ۴۰ و ۴۱.

۲- حسین نوری، مستدرک الوسایل، ج ۳، ص ۵۵۱.

می توانی بیشتر توضیح دهی؟» این جمله، به ظاهر تقاضایی ساده برای کسب اطلاعات بیشتر است. با وجود این، در معنای ظریف تر، همسران در ادامه می گویند: «من به واقع تلاش می کنم که این مسئله را از دیدگاه تو ببینم.»

درحقیقت، این، همه آن چیزی است که درک و فهم به آن مربوط می شود؛ یعنی توانایی دانستن و درک همدلانه آنچه همسر تجربه کرده است. افزون بر این، نوعی پذیرش تجربه نیز هست. این به آن معناست که همسران به چارچوب های داوری یکدیگر، مشروعیت می بخشند. (۱)

در محیط خانوادگی، گاه زن و مرد یکدیگر را درک نمی کنند و بدون در نظر گرفتن توان یکدیگر، هریک، از دیگری انتظارهایی دارند که خارج از توان اوست و بر همین اساس، همواره میان آن دو، جنگ و جدال وجود دارد؛ درحالی که اگر هر دو همدیگر را درک کرده بودند،

ص: ۳۸

۱- . ابراهیم امینی، همسر داری، ص ۱۲۵.

به جای درگیری، سازش میان آن دو پدید می‌آید. (۱) فراموش نکنیم که درک کردن هنگامی است که انتظارهای افراد از دیگران با توانایی‌های آنان برابر باشد. در چنین اوضاعی است که تلاش و امید حرکت کردن پدید می‌آید. وقتی انتظارها بیش از توانایی فرد باشد، درک کردن وجود ندارد. در نتیجه، سردی و یأس و سکون پدید خواهد آمد. (۲)

۲،۲،۵. شناخت نیازهای همسر

آگاه بودن از نیازهای همسر، از عناصر اساسی فرایند ارتباطی است. برخی همسران در شناخت خواسته‌های همسرشان کوتاهی می‌کنند و در برخی مواقع، برای شنیدن نیازهای

ص: ۳۹

۱- . مجید رشیدپور، تعادل و استحکام خانواده، ص ۱۵۳.

۲- . همان، ص ۱۵۴.

همسرشان زمانی اختصاص نمی دهند. زوج هایی نیز هستند که از بیم سوءاستفاده، تصمیم می گیرند به یکدیگر حساس نباشند. در همه این مواقع، نتیجه نهایی یکسان است: همسران در شناسایی یا ارضای نیازهای یکدیگر، شکست می خورند و از هم دورتر و دورتر می شوند. (۱)

رسیدن به تفاهم، نیازمند شناخت طرف مقابل است تا بتوان در برابر او حساسیت مناسب نشان داد. همسرانی که اندیشه ها، علاقه ها و خواسته های همسر خود را به خوبی می شناسند و در موقعیت های گوناگون در برابر آن ها از خود واکنش مناسب نشان می دهند، هیچ گاه در روابط خود با مشکل روبه رو نمی شوند و با شناختی که از حالت های روحی همسر خود دارند، در برابر خواسته های او واکنش مناسبی نشان خواهند داد.

نیازهای انسان، حد و مرزی ندارند: بخشی از آن ها تخیلی و غیرمنطقی اند که فرد به

ص: ۴۱

ناممکن بودن آن‌ها آگاه است؛ ولی گاهی در رؤیا به آن‌ها می‌اندیشد و از نظر روانی، آرام و دل‌خوش و به این وسیله تخلیه روانی می‌شود. بخش دیگر نیز به نیازها و انتظارات او از خود و دیگران مربوط است. نیازهای فرد از خود که جنبه عملی و منطقی دارند، باعث انگیزه و در نتیجه، تحرک و فعالیت او می‌شود. برآورده شدن بخشی که مربوط به دیگران است، مشخص نیست. این خواسته‌ها و نیازها نیز می‌تواند غیرمنطقی یا بدون حدود مرز باشد. در روابط زن و شوهر به دلیل اشتراک در پاره‌ای از زمینه‌ها، خواسته‌ها و نیازهای متقابل وجود دارد که بخشی از آن، طبیعی است. آگاهی به اینکه چه نوع و تا چه اندازه، انتظارات و نیازهای زن و شوهر از یکدیگر، طبیعی و منطقی است، از نکته‌های مهمی است که باید به آن به دقت توجه کرد. (۱)

ص: ۴۲

۱- حسین عسکری، نقش بهداشت روان در ازدواج، زندگی زناشویی و طلاق، ص ۲۶۶.

یکی از شرط های ازدواج در اسلام، کفو بودن است و نخستین مرتبه از کفو بودن، همسانی مذهب و دین است. زندگی هر مسلمانی بر پایه اسلام و فرهنگ اسلامی است و غیرمسلمان بر پایه فرهنگ غیراسلامی خود عمل می کند. در زندگی مشترک، باید مواضع مشترک وجود داشته باشد. چگونه دو نفر که فرهنگ متضاد دارند، می توانند به هنگام اجرا و عمل، هماهنگ باشند؟ آنان یا گرفتار اختلاف و نزاع می شوند یا یک طرف باید از مواضع خود چشم پوشی کند. (۱)

اینجاست که اسلام، در آغاز ازدواج، مسئله کفو بودن در مذهب و دین را مطرح می کند تا

افزون بر جنبه های معنوی دیگر، کانون خانواده از گرمی و عاطفه مذهبی نیز بهره مند باشد. خصلت های پاک بشری ناشی از خداآوری و تقوایشگی است و تقوایشگی نیز حاصل توحید

ص: ۴۳

و معاداندیشی. به بیان دیگر، نزد زنان و مردان پاک دل، ارزشمندترین معیار، انتخاب همسری همراه و همدلی نیک سرشت و خداپرست و معادباور است. (۱)

حفظ و تقویت مستمر و تعالی باورها و ارزش های مذهبی به وسیله زوجین، از مؤثرترین عوامل و قوی ترین جاذبه های زندگی مشترک است. برخورداری از اندیشه مذهبی مشترک و همگامی و همراهی در پایبندی به فریضه های مذهبی، زیباترین حلقه روابط سازنده را به همسران ارزانی می دارد.

۵،۲،۵. هماهنگی دیدگاه های سیاسی و فرهنگی و اجتماعی

بی گمان، آنانی که در اعتقادات و بینش های عمیق دینی و رفتارهای متعالی مذهبی

ص: ۴۴

۱- . غلام علی افروز، همسران برتر، ص ۶۵.

همسویی کامل دارند، در نگرش‌ها و برداشت‌های اجتماعی و فرهنگی نیز اندیشه و زبان مشترک خواهند داشت؛ برای نمونه، هنگام طرح مباحثی همچون تحصیل و کار و فعالیت اجتماعی زنان در عرصه‌های مختلف، زن و مرد براساس مبانی و ارزش‌های اسلامی و معیارهای قرآنی و به دور از تعصبات فردی و جنسیتی و مشاجره‌ها و جدال‌های بیهوده، به صراحت و آسانی، مواضع فکری مشترک و مشابهی را اعلام می‌کنند. اینان هرگز تحصیل و تحقیق را در انحصار مردان نمی‌بینند و در زمینه ارتباطات اجتماعی، انتخاب شیوه زندگی و فرزندپروری نیز آرای مشابهی دارند.^(۱)

در زمینه سیاسی، افراد گاه خود را پیرو مکتبی می‌دانند و حتی ممکن است در این راه و در طرفداری از آن مکتب، افراط کنند. اگر تفکر سیاسی زوجین یکسان نباشد، چه بسا به

ص: ۴۵

۱- . همان، ص ۶۷.

اختلاف هایی بینجامد و در این اختلاف ها، به روابط سالم آسیب برسد.

هماهنگی در زمینه فرهنگی نیز در ایجاد روابط سالم و سازنده نقش مهمی دارد: اگر زن و شوهر، هنگام ازدواج، همان گونه که کفو بودن در اعتقادات دینی را در نظر گرفته اند، به کفو بودن در فرهنگ و سطح فکر هم توجه کرده باشند، مسئله و اختلافی نخواهند داشت. این بدان معناست که باید با خانواده ای ازدواج کنند که در آن، طرز فکرها و آداب و رسوم و خُلقیات و ارزش هایشان شبیه هم است.

در نظر گرفتن سطح تحصیلات نیز می تواند مؤثر باشد. بعضی افراد در آغاز ازدواج به فردای خود فکر نمی کنند و شرط هایی را به هنگام انتخاب همسر می پذیرند که ممکن است در آینده، مشکلاتی در روابط آنان ایجاد کند؛ مثلاً مردی که تحصیلات عالی دارد، با زنی بی سواد یا زنی کم سواد ازدواج می کند و پس از چندی، به فکر ارزیابی خود و او می افتد. او می کوشد برتری علمی خود را ثابت کند و نشان دهد که زن، درک و فهم کافی

ص: ۴۶

و نیز هماهنگی لازم را برای زندگی با او ندارد!

۵،۲،۶. همانندسازی زن و شوهر با یکدیگر

پس ازدواج، رابطه میان زن و شوهر سبب می شود که هر کدام به گونه ای، از اندیشه ها و باورها و رفتارهای دیگری تأثیر بپذیرد و بعضی از آن ها را بپذیرد و در نتیجه، هر دو از یک الگوی مشترک پیروی کنند. این همانندسازی سالم و طبیعی با تعادلی که در نتیجه تعارض ها و کشمکش های میان آن دو برقرار می شود، تفاوت دارد: در همانندسازی، پذیرش تفکر و رفتار یکدیگر با میل و به دلخواه است؛ در حالی که در نوع دیگر، این کار به ناچار انجام می شود. (۱)

ص: ۴۷

۱- . حسین عسکری، نقش بهداشت روان در ازدواج، ص ۲۵۶.

بسیاری از افراد، هرگز احساسات خود را به همسرشان ابراز نمی کنند؛ چون بیم دارند که رفتارشان احمقانه به نظر برسد و بر این باورند که ابراز احساسات، نوعی رفتار کودکانه است. بیشترِ زن ها از ارتباط با همسرشان شکایت دارند؛ ولی برای بهتر شدن این روابط، گامی بر نمی دارند و آنچه در درون خود دارند، بیان نمی کنند. هنگامی که زن و شوهر احساس خود را با هم در میان می گذارند، کم کم دوست می شوند و بیشتر احساس هم قدمی می کنند. از آنجا که بیشتر ازدواج ها به دلیل جاذبه های جنسی شکل می گیرد و پای دوستی در میان نیست، برخی زوج ها هرگز دوست خوب بودن را نمی آموزند.

توجه به این نکته بسیار حساس، لازم و ضروری است که گزینه‌های جنسی همان‌گونه که عامل اساسی پیدایش خانواده و زندگی مشترک است، در استمرار و پایداری خانواده نیز نقش بسیار مهمی دارد. پژوهش‌ها نشان می‌دهد که علت بسیاری از طلاق‌ها، ارضانشدن درست و متعادل این گزینه است. سردمزاجی زنان یا مردان یا اهمیت ندادن به ارضای صحیح و طبیعی گزینه جنسی، خانواده را در آستانه فروپاشی قرار می‌دهد. (۱)

به اعتقاد ما، روابط زناشویی با ارضای گزینه جنسی فرق دارد: چه بسیار افرادی که ازدواج می‌کنند، ولی به هیچ وجه گزینه جنسی آنان ارضا و اشباع نمی‌شود. ارضای جنسی تنها با برقراری روابط جسمی محقق نمی‌شود؛ بلکه احتیاج به آمادگی‌های روحی و جسمی و روانی دارد.

مردان

ص: ۴۹

باید بدانند زنان، تنها به عمل جنسی نیاز ندارند؛ بلکه از نظر روحی و تمایلات زنانگی احتیاج دارند که مردان، زن بودن و تمایلات زنانگی آنان را تأیید کنند. (۱) علی علیه السلام فرمودند: «هرگاه یکی از شما اراده کرد که با همسرش هم بستر شود، نباید شتاب ورزد؛ زیرا زنان نیازمندی هایی دارند.» (۲)

۹،۲،۵. مهارت در حل مشکلات

یکی از عوامل مهم آسیب پذیری خانواده، نبود آگاهی و مهارت حل مشکلات است. آموختن دانش های لازم، شرکت در کلاس های آموزشی و مذهبی و مطالعه کتاب هایی درباره آیین همسررداری، می تواند به سطح شناخت همسران بیفزاید و آنان را در کسب مهارت های حل مشکلات، کمک کند. همسران با این آگاهی ها و شناخت مشکلاتشان و فراگیری راه حل های

ص: ۵۰

۱- مجید رشیدپور، روان شناسی ازدواج در اسلام، ص ۹۲.

۲- وسایل الشیعه، ج ۱۴، ص ۸۳.

معقول و منطقی برای رفع این مشکلات، زندگی را پایدار می سازند.

۵،۲،۱۰. کمک گرفتن از مراکز و افراد باتجربه و خیرخواه

خانواده ها درباره کمک گرفتن از مراکز و افراد بیرون از خانواده برای رفع مشکلات، نظریات متفاوتی دارند: برخی بر این باورند که اقوام، دوستان، گروه ها و مراکز مشاوره، حامیان خوب و ارزشمندی هستند و برخی دیگر، دخالت این افراد را دلیل ناتوانی خود به شمار می آورند؛ چون از دیرباز چنین شنیده اند که خانواده خوب، خانواده ای است که مسائلی را خودش حل و فصل کند و اگر جز در مسائل اضطراری، از کسی کمک بگیرد، نشانه آن است که به اندازه دیگر خانواده ها خوب و موفق نیست. منشأ این تفکر هرچه باشد، متأسفانه هنوز در جامعه ما طرفدارانی دارد.

تجربه نشان داده است خانواده ای که در پی برقراری روابط سالم و سازنده در میان اعضای خود است، به هنگام نیاز باید به افراد باتجربه یا مراکز پشتیبان و مشاوره مراجعه کند.

ص: ۵۱

۱۱،۲،۵. هماهنگ کردن خود با اوضاع و احوال زندگی

زوج های موفق با تطبیق دادن خود با وضعیت زندگی، به نوعی تعادل دست می یابند. تطبیق پذیری، ویژگی مثبتی است که در خانواده های موفق در برخورد با مشکلات دیده می شود. زوج های تطبیق پذیر می توانند برداشت ها و عادت های خود را اصلاح کنند تا بتوانند با مشکلات و کمبودهای زندگی کنار بیایند.

۱۲،۲،۵. شناخت حقوق متقابل

شناخت حقوق متقابل و توجه به این حقیقت که پذیرش حقی برای یک فرد، برای طرف مقابل تکلیف آور است، زندگی را از زوایای تاریک بیرون می آورد و ابعاد و وظایف همسران را روشن خواهد کرد. آگاهی به حقوق و وظایف، خود، مقدمه عمل است و از بسیاری اختلاف ها

ص: ۵۳

و درگیری‌ها میان آن دو پیشگیری می‌کند.

تعیین حقوق، روابط را برپایه ضوابط استوار می‌کند و مرز توقع‌ها را مشخص می‌سازد و باعث می‌شود که هرکس، از دیگر افراد خانواده توقعی بیش از اندازه نداشته باشد. همچنین، سبب می‌شود که هرکسی براساس ضوابط، کار و برنامه‌ای را برای خود معین کند و از آن مرز فراتر نرود. (۱)

۵، ۲، ۱۳. تقسیم کار در خانه، براساس ارتباط عاطفی

رفتارهای محبت‌آمیز زن و مرد به هم، نه تنها رضایت خداوند را جلب می‌کند، بلکه برای آن، پاداش در نظر گرفته شده است. (۲) خدمت به زن نیز یکی از اصول تربیتی است که آثار دنیوی و اخروی در پی دارد و عامل به آن را به مقام صدیقین و شهدا می‌رساند و در دنیا و

ص: ۵۴

۱- . علی قائمی، خانواده و نقش بنیادین آن، ص ۱۵۲.

۲- . محجه البیضاء، ج ۳، ص ۷۰.

آخرت سعادت مند می کند. (۱) خدمت هایی مانند آب دادن به همسر، روشی برای ارتباط عاطفی در خانواده است که در مردان کمتر است و به همین جهت، با پاداش، به این کار تشویق شده اند. (۲)

رابطه زن و شوهر در ارتقای سلامت خانواده و سعادت آن تأثیر مهمی دارد. (۳) از اصول لازم خانواده موفق، تقسیم مناسب و منصفانه مسئولیت ها در خانه و خانواده است. تقسیم عادلانه کار در محیط خانواده، خود، نمونه ای از رعایت عدالت اجتماعی در نهاد کوچکی از اجتماع است. یکی از عوامل شادابی در تکامل خانواده این است که تعیین مسئولیت ها، سبب تقسیم و تخفیف سنگینی بار تکالیف می شود و این همکاری متقابل، موجبات تحکیم پیوند مودت بین زن و شوهر را فراهم می آورد. نظر به زندگی حضرت فاطمه علیها السلام نشان می دهد که این تقسیم کار

ص: ۵۵

-
- ۱- . جامع الاخبار، ص ۹۹.
 - ۲- . محجه البیضاء، ج ۳، ص ۷۰.
 - ۳- . احمد بن حنبل، مسند، ج ۷، ص ۱۹۰۲۵.

در خانه ایشان به نحو احسن انجام گرفته بود. امام باقر علیه السلام فرموده اند: «حضرت زهرا سلام الله علیها کارهای منزل را با حضرت علی علیه السلام این گونه تقسیم کردند که خمیر کردن آرد، نان پختن، تمیز کردن و جاروب زدن به عهده فاطمه علیها السلام باشد و کارهای بیرون از منزل، مانند جمع آوری هیزم و تهیه مواد اولیه غذایی را علی علیه السلام انجام دهد.»^(۱) زن و شوهر در خانواده برتر، به تقسیم کاری که رسول اکرم صلی الله علیه و اله در زندگی مشترک علی و فاطمه علیهما السلام صورت داد، کمال رضایت را دارند و هر کدام، انجام وظیفه کردن در محدوده تعیین شده را برای خود، کاری مقدس و در ردیف جهاد در راه خدا عزوجل می شمارند. وقتی رسول خدا صلی الله علیه و اله کارها را میان علی و فاطمه علیهما السلام تقسیم کردند، فاطمه علیها السلام در این باره گفتند: «خدا می داند که من چقدر از این مطلب خوش حال شدم.» او به تمام وظایف همسری خود عمل می کرد: از پاکیزگی و ساده پوشی و آرایش و عطرزدن گرفته تا کارهای

ص: ۵۶

منزل و آزاد کردن و نان پختن. حضرت علی علیه السلام می فرمایند: «به خدا سوگند، هرگز فاطمه علیها السلام را به خشم نیاوردم و او را بر کاری مجبور نکردم تا به دیدار خداوند شتافت.»

همکاری شایسته زن و شوهر، از ویژگی های رفتاری خانواده نمونه است. آن دو، بنده خدایند و خود را در برابر او مسئول می دانند و تمام تلاششان در زندگی این است که رضایت خدا عزوجل را جلب کنند. روزی رسول خدا صلی الله علیه واله از علی علیه السلام پرسیدند: «همسرت را چگونه یافتی؟» گفتند: «خوب یاوری برای اطاعت.» بهترین نوع همکاری این است که زن از لحاظ معنوی و روحی شوهرش را تدارک کند و او را برای حضور در اجتماع تقویت نماید و مرد نیز او را در مسیر بندگی خدا عزوجل دست گیری کند و از او مراقبت و محافظت نماید و خویشتن را در برابر او مسئول بداند.

دختر یا پسری که از کودکی در دامن خانواده ای پرورش یافته است، نمی تواند و نباید خانواده خود را به راحتی و به سادگی فراموش کند. احساسات و عواطف هر فرد درباره خانواده اش، حتی اگر خاطراتی ناخوشایند نیز داشته باشد، ریشه دار و عمیق است. زن یا شوهر نباید از دیگری انتظار داشته باشد که با افراد خانواده خود قطع رابطه کند. همچنین، نباید چنین برداشت کرد که رابطه هر کدام با خانواده خود، دلیلی بر بی مهری و بی توجهی او به همسرش است. البته این روابط باید به گونه ای باشد که خللی به روند زندگی زناشویی وارد نسازد و موجب غفلت یا کوتاهی از انجام دادن وظایف زندگی مشترک نشود. بهتر است زن و شوهر با هم به دیدار خانواده های خود بروند؛ اگرچه از نظر روانی لازم است که گاهی زن و شوهر، به تنهایی، با خانواده های خود دیدار و زمانی را صرف گفت و گوهای خصوصی و خانوادگی کنند.

باید توجه داشت که زن و شوهر بهتر است تا حد امکان از بیان اختلاف سلیقه ها یا برداشت های خود از خانواده دیگری بپرهیزند؛ زیرا هیچ کس انتقادهای دیگران را به افراد خانواده خود نمی پذیرد. برخی انتقادها باعث بروز واکنش های عصبی همراه با مقاومت های روانی می شود یا موجب ابراز انتقاد و عیب جویی متقابل از خانواده دیگری خواهد شد. در برخی مواقع که گمان می رود انتقاد یا گله شوهر یا زن از خانواده دیگری درست باشد، باز این احتمال نیز وجود دارد که این انتقاد، ناشی از سوء تفاهم ها یا اختلاف فرهنگ دو خانواده باشد.

برای مطالعه بیشتر

۱. سیری در مسائل خانواده، حبیب الله طاهری.

۲. همسران برتر، غلام علی افروز.

۳. مبانی تحکیم خانواده در نگرش و سنت حضرت زهرا، حائری مازندرانی،

۴. نظام خانواده در اسلام، حسین انصاریان

ص: ۶۰

بسمه تعالی

هَلْ يَشْتَوِي الَّذِينَ يَعْلَمُونَ وَالَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ

آیا کسانی که می‌دانند و کسانی که نمی‌دانند یکسانند؟

سوره زمر / ۹

مقدمه:

موسسه تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان، از سال ۱۳۸۵ ه. ش تحت اشراف حضرت آیت الله حاج سید حسن فقیه امامی (قدس سره الشریف)، با فعالیت خالصانه و شبانه روزی گروهی از نخبگان و فرهیختگان حوزه و دانشگاه، فعالیت خود را در زمینه های مذهبی، فرهنگی و علمی آغاز نموده است.

مرامنامه:

موسسه تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان در راستای تسهیل و تسریع دسترسی محققین به آثار و ابزار تحقیقاتی در حوزه علوم اسلامی، و با توجه به تعدد و پراکندگی مراکز فعال در این عرصه و منابع متعدد و صعب الوصول، و با نگاهی صرفا علمی و به دور از تعصبات و جریانات اجتماعی، سیاسی، قومی و فردی، بر مبنای اجرای طرحی در قالب «مدیریت آثار تولید شده و انتشار یافته از سوی تمامی مراکز شیعه» تلاش می نماید تا مجموعه ای غنی و سرشار از کتب و مقالات پژوهشی برای متخصصین، و مطالب و مباحثی راهگشا برای فرهیختگان و عموم طبقات مردمی به زبان های مختلف و با فرمت های گوناگون تولید و در فضای مجازی به صورت رایگان در اختیار علاقمندان قرار دهد.

اهداف:

۱. بسط فرهنگ و معارف ناب ثقلین (کتاب الله و اهل البیت علیهم السلام)
۲. تقویت انگیزه عامه مردم بخصوص جوانان نسبت به بررسی دقیق تر مسائل دینی
۳. جایگزین کردن محتوای سودمند به جای مطالب بی محتوا در تلفن های همراه ، تبلت ها، رایانه ها و ...
۴. سرویس دهی به محققین طلاب و دانشجو
۵. گسترش فرهنگ عمومی مطالعه
۶. زمینه سازی جهت تشویق انتشارات و مؤلفین برای دیجیتالی نمودن آثار خود.

سیاست ها:

۱. عمل بر مبنای مجوز های قانونی
 ۲. ارتباط با مراکز هم سو
 ۳. پرهیز از موازی کاری
 ۴. صرفا ارائه محتوای علمی
 ۵. ذکر منابع نشر
- بدیهی است مسئولیت تمامی آثار به عهده ی نویسنده ی آن می باشد .

فعالیت های موسسه :

۱. چاپ و نشر کتاب، جزوه و ماهنامه
۲. برگزاری مسابقات کتابخوانی
۳. تولید نمایشگاه های مجازی: سه بعدی، پانوراما در اماکن مذهبی، گردشگری و ...
۴. تولید انیمیشن، بازی های رایانه ای و ...
۵. ایجاد سایت اینترنتی قائمیه به آدرس: www.ghaemiyeh.com
۶. تولید محصولات نمایشی، سخنرانی و ...
۷. راه اندازی و پشتیبانی علمی سامانه پاسخ گویی به سوالات شرعی، اخلاقی و اعتقادی
۸. طراحی سیستم های حسابداری، رسانه ساز، موبایل ساز، سامانه خودکار و دستی بلوتوث، وب کیوسک، SMS و ...
۹. برگزاری دوره های آموزشی ویژه عموم (مجازی)
۱۰. برگزاری دوره های تربیت مربی (مجازی)
۱۱. تولید هزاران نرم افزار تحقیقاتی قابل اجرا در انواع رایانه، تبلت، تلفن همراه و ... در ۸ فرمت جهانی:

JAVA.۱

ANDROID.۲

EPUB.۳

CHM.۴

PDF.۵

HTML.۶

CHM.۷

GHB.۸

و ۴ عدد مارکت با نام بازار کتاب قائمیه نسخه :

ANDROID.۱

IOS.۲

WINDOWS PHONE.۳

WINDOWS.۴

به سه زبان فارسی ، عربی و انگلیسی و قرار دادن بر روی وب سایت موسسه به صورت رایگان .

در پایان :

از مراکز و نهادهایی همچون دفاتر مراجع معظم تقلید و همچنین سازمان ها، نهادها، انتشارات، موسسات، مؤلفین و همه بزرگوارانی که ما را در دستیابی به این هدف یاری نموده و یا دیتا های خود را در اختیار ما قرار دادند تقدیر و تشکر می نمایم.

آدرس دفتر مرکزی:

اصفهان - خیابان عبدالرزاق - بازارچه حاج محمد جعفر آواده ای - کوچه شهید محمد حسن توکلی - پلاک ۱۲۹/۳۴ - طبقه اول

وب سایت: www.ghbook.ir

ایمیل: Info@ghbook.ir

تلفن دفتر مرکزی: ۰۳۱۳۴۴۹۰۱۲۵

دفتر تهران: ۰۲۱ - ۸۸۳۱۸۷۲۲

بازرگانی و فروش: ۰۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹

امور کاربران: ۰۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹

مرکز تحقیقات رایانگی

اصفهان

گامی

WWW

برای داشتن کتابخانه های تخصصی
دیگر به سایت این مرکز به نشانی

www.Ghaemiyeh.com

www.Ghaemiyeh.net

www.Ghaemiyeh.org

www.Ghaemiyeh.ir

مراجعه و برای سفارش با ما تماس بگیرید.

۰۹۱۳ ۲۰۰۰ ۱۰۹

